

OKULDA SAĞLIĞIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ PROGRAMI

Okul Sağlığı alışmalarının Tarihçesi

- Ülkemizde okul sağlığı çalışmaları, **1930 yılında** ıkarılan **1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu** ile başlatılmıştır.
 - **Madde 163** – Bilumum mekteplerin bina ve sıhhi şartları ve sari salgın hastalıklardan vikayeleri hususları Sıhhat ve içtimai Muavenet Vekaletinin murakabesi altındadır. Yalnız talebenin şahıslarına ait sıhhi murakabe bu mekteplerin tabi oldukları makamlar, cemiyetler veya şahıslar tarafından ifa edilir.
 - **Madde 164** – Alel¼mum mekteplerde muayyen fasılalarla **talebin beden, ruh ve göz ve kulaklarına ait muayeneler** mekteplerin hususi tabipleri tarafından icra ve her talebeye mahsus ayrı kayıt varakalarına tesbit olunur.

- Okul sağlığı çalışmalarının başarısı, sağlık ve eğitim sistemlerinin işbirliği ve entegrasyonu ile m¼mk¼nd¼r
- Bu amaçla **17.05.2016** tarihinde **T.C. Mill¼ Eğitim Bakanlığı (MEB)** ve **T.C. Sağlık Bakanlığı (SB)** arasında **“Okul Sağlığı Hizmetleri işbirliği Protokol¼”** imzalanmıştır
- Y¼r¼t¼len çalışmaların ardından her iki Bakanlık arasında varılan mutabakat ile **“Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı”** başlatılmıştır

Okul Sağlığı Nedir?

- Okul sağlığı; ¼ęrencilerin ve okul çalışanlarının sağlığının değerlendirilmesi, geliştirilmesi
- Sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve s¼rd¼r¼lmesi
- ¼ęrenciye ve dolayısıyla topluma sağlık eğitiminin verilmesi için yapılan çalışmaların t¼m¼ olarak tanımlanmakta

Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı Bileşenleri

Program, okullarda řu ana kadar okul sağlığı kapsamında y¼r¼t¼len ve y¼r¼t¼lecek olan t¼m program ve projelerin çerçevesini oluşturacak şekilde tasarlanmıştır

Okul Sağlığı Kapsamında Y¼r¼t¼len Program/Projeler

Program/Proje Adı	Program/Proje Sorumlusu
Ağız ve Diş Sağlığı Eğitimi ve Koruyucu Ağız Diş Sağlığı alışmaları	HSGM, Toplum Sağlığı Hizmetleri Daire Başkanlığı
Beslenme Dostu Okul Programı	HSGM, Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Daire Başkanlığı
Beyaz Bayrak Projesi	HSGM, evre Sağlığı Daire Başkanlığı
B¼y¼me Gelişmenin İzlenmesi Programı	HSGM, ocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı
Fiziksel Aktivite Uygunluk Karnesi	HSGM, Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Daire Başkanlığı
Okul ağı çocuklarının Aşılamaları	HSGM, Aşı ile ¼nlenebilir Hastalıklar Daire Başkanlığı
Okul ağı ocuklarında İşitme Tarama Programı	HSGM, ocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı
Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı	HSGM, ocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı
Okullarda Diyabet Eğitimi Programı	HSGM, Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Daire Başkanlığı
Okul S¼t¼ Programı	HSGM, Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Daire Başkanlığı

Genel İlkeler

İllerde Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programının y¼r¼t¼lmesinden;

- Sağlık Bakanlığı adına **İl Sağlığı M¼d¼rl¼kleri (İSM), İlçe Sağlık M¼d¼rl¼kleri/ Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM) ve Sağlıklı Hayat Merkezleri(SHM)**
- Millî Eğitim Bakanlığı adına ise **İl/İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼kleri** sorumludur

il/ ilçe Okul Sağlığı Kurulları

**İL HIFZISSIHHA
KURULUNUN
KARARIYLA
İL/ İLÇE OKUL SAğLIğI
KURULLARI KURULUR
En az yılda 2 kez
toplanmalı**

İLDE

Vali/Vali Yardımcısı Başkanlığında
İSM ve İl Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼

İLÇEDE

Kaymakam başkanlığında
İlçe Sağlık M¼d¼rl¼kleri / TSM ve İlçe Millî Eğitim
M¼d¼rl¼ę¼

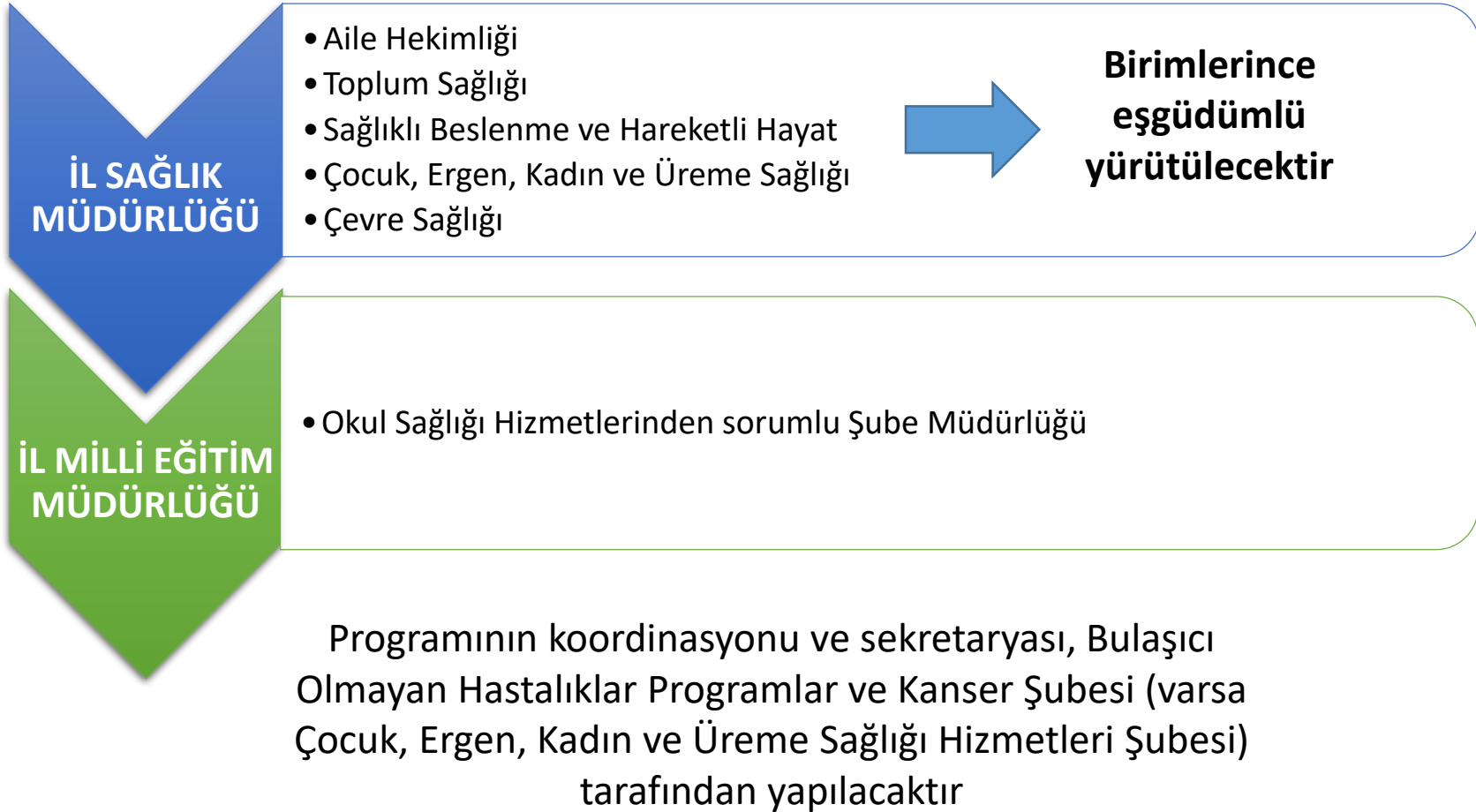
**Gerekli
hallerde**

Diğer ilgili il/ilçe kurum temsilcileri
Gençlik ve Spor M¼d¼rl¼ę¼, Orman, Tarım ve Hayvancılık
M¼d¼rl¼ę¼, Emniyet M¼d¼rl¼ę¼, Jandarma Komutanlığı,
Yerel Yönetimler, Üniversiteler gibi

Mevzuat

- Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı kapsamında çalışmaların y¼r¼t¼lmesi ve sonuçların raporlanmasında;
- **Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokol¼,**
- **Uygulama Kılavuzu,**
- 25.01.2013 tarihli ve 28539 sayılı **Aile Hekimliği Uygulama Y¼netmelięi,**
- **05.02.2015 tarihli ve 29258 sayılı Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Y¼netmelięi** ve ilgili diğer mevzuat esas alınacaktır.

Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programının Koordinasyonu ve Sekretaryası

Program Değerlendirme Esasları ve İş Akışları

- Okul değerlendirmeleri için okulların açık olduğu dönemde (eğitim-öğretim takvimi içinde) okul ziyaretleri gerçekleştirilecek olup, Uygulama Kılavuzunun Ekler bölümünde yer alan formlar kullanılacaktır
- **Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi;**

İlçe Sağlık Müdürlüğü

İkişer yetkili

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

İkişer yetkili

İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirilen öğretmenlerden (Sağlık Hizmetleri Alan Öğretmeni, Sağlık Bilgisi ya da Biyoloji öğretmenleri gibi) oluşacaktır.

Değerlendirme ¼ncesi hazırlıklar

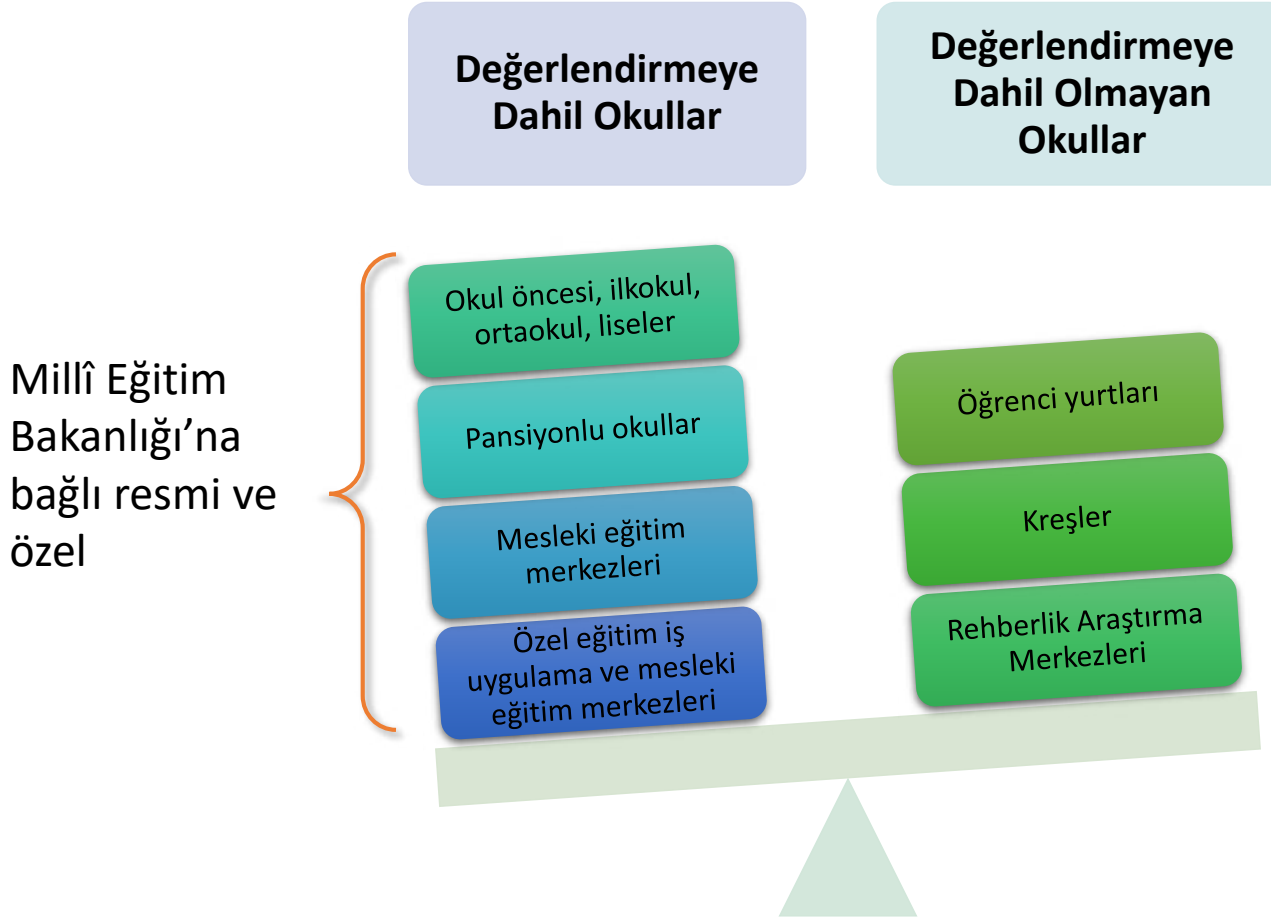
1. İlçe Sağlık M¼d¼rl¼ę¼ (TSM) ve İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼n¼n Hazırlıkları

- İl ve İlçe Okul Sağlığı Kurullarında alınan kararlar doğrultusunda, TSM ve İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼ program sorumluları eğitim- ¼ęretim yılı başında, yapılacak alışmalar ve okul değerlendirmeleri için planlama yapmalı ve takvim oluşturmalıdır
- Planlama yapılırken; b¼lgenin okul sağlığı verileri, gereksinim ve ¼ncelikleri dikkate alınmalıdır

Değerlendirme ¼ncesi hazırlıklar

2. Okula Bilgi Verilmesi

- ¼ncelikle İlçe Sağlık M¼d¼rl¼ę¼/ TSM ve İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼, b¼lgelerinde bulunan okullara, Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi **Programını tanıtmalıdır**
- Yapılacak tanıtımda, Programın amaç, hedef ve beklentileri açıklanmalı ve okulların yapması gereken hazırlıklar hakkında bilgi verilmelidir
- İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼; Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından okullarda yapılacak izleme ve değerlendirme çalışmalarını **okul y¼netimlerine ¼nceden bildirmeli, okullarda gerekli hazırlıkların yapılmasını sağlamalıdır**

3. Okul Y¼netiminin Hazırlığı

- Okul y¼netimi, Program bileşenlerinin (**Sağlık Hizmetleri, Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi, Sağlıklı Beslenme/Form3**) gereklerini yerine getirmeli
- **Okulun Okul Sağlığı Y¼netim Ekibi** olmalıdır.

Okul Sağlığı Y¼netim Ekibi

1 İdareci

1 Öğretmen

1 Öğrenci

1 Okul Aile Birliği Üyesi

(Varsa)

Rehber Öğretmen

Sağlık Çalışanı

EK - 2a: OKUL SAğLIğI Y¼NETİM EKİBİ

Sıra No	Adı Soyadı	Unvanı	G¼revi	İmza
1				
2				
3				
4				
5				
6				

- Okulun, okul sağlığını geliştirmek için hazırlanmış okula özgü **“Okul Sağlığı Planı”** olacaktır. Bu planda; okul sağlığı kapsamında yapılacak tüm çalışmaların amaç ve hedefleri belirlenecek ve bu amaç ve hedeflere yönelik etkinlikler hazırlanacaktır.

EK – 2b: ÖRNEK OKUL SAĞLIĞI PLANI

AMAÇ: Obezite ile mücadele
HEDEFLER: Obezitenin zararları konusunda öğrencilerin bilinçlerinin artırılması, Sağlıklı beslenme konusunda öğrencilerin bilinçlerinin artırılması, Fiziksel aktivite yapan öğrenci sayılarının artırılması, Obez öğrenci sayısının azaltılması

ETKİNLİKLER ve İZLEME-DEĞERLENDİRME

ETKİNLİKLER	UYGULAMA ZAMANI	AÇIK HEDEF UYGULANDI MI?		İZLEME-DEĞERLENDİRME
		EVET	HAYIR	
Halk Sağlığı Müdürlüğü işbirliği ile öğrencilerin obezite konusunda bilgilendirilmesi	Okul zamanı içinde			Eğitim alan öğrenci sayısı
Okul bahçesine oyun alanlarının çizilmesi	Okul zamanı içinde Okul zamanı dışında			Okul bahçesine oyun alanlarının çizilmesi
Okul dışı zamanlarda öğrencilerin ilgi alanına göre fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine (bisiklet sürme, yürüyüş, yüzme, futbol vb.) yönlendirilmesi ve takibinin	Okul zamanı içinde Okul zamanı dışında			Fiziksel aktivite ve spor etkinliklerinin isimleri ve bu etkinlikleri yapan öğrenci

Öğrencilerin periyodik muayene ve izlemleri

- Öğrencilerin aile hekimleri tarafından periyodik muayene ve izlemlerinin yapılması sağlanmalı
- Aile hekimliği birimlerinden okula iletilen ve muayenenin yapıldığını gösteren **Form-1 okulda saklanmalı, kayıt altına alınmalı**
- Öğrenci izlemleri,
 - yaşı özel çocuk-ergen izlemi olarak değerlendirilmeli
 - **izlem yıl içinde ğrenci ve ailenin uygun oldukları bir zamanda geręekleřtirilebilmeli**

Aile Hekimliği Uygulama Y¼netmelięi

(Resmi Gazete Tarihi: 25.01.2013 Resmi Gazete Sayısı: 28539)

MADDE 4:

Kendisine kayıtlı kişilerin ilk değerlendirmesini yapmak için altı ay içinde ev ziyaretinde bulunmak veya kişiler ile iletişime geçmek.

Kayıtlı kişilerin yaş, cinsiyet ve hastalık gruplarına y¼nelik **izlem ve taramaları** (kanser, kronik hastalıklar, gebe, lohusa, yenidoğan, bebek, ocuk sağlığı, ad¼lesan (ergen), erişkin, yaşlı sağlığı ve benzeri) **yapmak**.

Kendisine kayıtlı kişileri **yılda en az bir defa değerlendirerek sağlık kayıtlarını g¼ncellemek**.

Özet Tablo

İzlemlerin yapılabileceği uygun yaş aralıkları 'Çocuk ve Ergen İzlemleri Özet Tablo' bölümünde belirtilmiştir

İŞLEM	YAŞ	Yenidoğan	İlk hafta	15. Gün	41. Gün	2. Ay	3. Ay	4. Ay	6. Ay	9. Ay	12. Ay	18. Ay	24. Ay	30. Ay	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7-9 yaş	10-14 yaş	15-18 yaş	19-21 yaş
		Ölçümler	Baş çevresi ölçümü	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Boy ölçümü	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ağırlık ölçümü	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Beden Kitle İndeksi														+	+	+	+	+	+	+	+	+
Duyusal taramalar	Kan basıncı değerlendirilmesi	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+	+	+	+	+	+	+	+
	İşitme değerlendirilmesi	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Gelişimsel değerlendirme	Görme taraması	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	Fiziksel gelişimin değerlendirilmesi			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Sosyal davranışsal değerlendirme				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	HEADSSS değerlendirilmesi																				+	+
Prosedürler	Otizm spektrum bozukluğu değerlendirme												+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Fizik muayene	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Yenidoğan topuk kanı taraması	+	+																			
	Bağışıklama	+	*	*	+	+	*	+	+	*	+	+	+	*	*	*	*	*	+	*	+	*
	GKD taraması	*	*	*	+																	
	Hb/Htc ölçümü									+											+	+
	Hiperlipidemi risk değerlendirilmesi													+	+	+	+	+	+	+	+	+
D vitamini desteği		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Demir desteği						*		+	+	+	+											
Diş Sağlığı							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Danışmanlık	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

+Mutlaka yapılacak
* Değerlendirme sonucunda gerekirse yapılacak

HEADSSS: Home (ev), Education/Employment (Eğitim/İs), Eating (Yeme tutumu), Activities (akranlarla aktivite), Drugs (Madde kullanımı), Sexuality (Cinsellik), Suicide/depression (İntihar ve depresyon) ve Safety (güvenlik)

- Aile hekimleri, bebekte ilk izlem hariç diğer 8 izlemden, çocuk izlemleri ile 6-19 yaş aralığındaki izlemlerin tamamından sorumludur.
- 10-21 yaş aralığında her yıl izlem yapılması gerekmektedir, bununla birlikte bu dönemde Hb/Htc ölçümünün belirtilen yaş gruplarında (10-14, 15-18, 19-21 yaşlar) 1'er kez yapılması yeterlidir.

Bebek izlem zamanları ve aralıkları:

- İlk izlem (doğumun hemen sonrasında)
- Doğumdan sonraki ilk hafta içinde yenidoğanın izlemi (1.-10.gün arası)
- 15. gün izlemi (11.-29.gün arası)
- 41. gün izlemi (30.-59. gün arası)
- 2. ay izlemi (60.-89. gün arası)
- 3. ay izlemi (90.-115. gün)
- 4. ay izlemi (120.-150. gün)
- 6. ay izlemi (180.-210. gün)
- 9. ay izlemi (250.-290. gün)

Çocuk izlem zamanları ve aralıkları:

- 12. ay izlemi (365.gün-394. Gün)
- 18. ay izlemi (481.gün-570.gün)
- 24. ay izlemi (661.gün-760.gün)
- 30. ay izlemi (841.gün-930.gün)
- 36. ay izlemi (1021.gün-1110.gün)
- 48. ay izlemi (1321.gün-1530.gün)
- 60. ay izlemi (1681.gün-1890.gün)

Okul çağı çocuk/Genç izlem zamanları ve aralıkları:

- 6. yaş izlemi (67.-78. ay)
- 7. yaş izlemi (79.-90. ay)
- 8. yaş izlemi (91.-102. ay)
- 9. yaş izlemi (103.-114. ay)
- 10. yaş izlemi (115.-126. ay)
- 11. yaş izlemi (127.-138. ay)
- 12. yaş izlemi (139.-150. ay)
- 13. yaş izlemi (151.-162. ay)
- 14. yaş izlemi (163.-174. ay)
- 15. yaş izlemi (175.-186. ay)
- 16. yaş izlemi (187.-198. ay)
- 17. yaş izlemi (199.-210. ay)
- 18. yaş izlemi (211.-222. ay)
- 19. yaş izlemi (223.-234. ay)
- 20. yaş izlemi (235.-246. ay)
- 21. yaş izlemi (247.-258. ay)

Çocuk ve Ergen İzlemleri Özet Tablo

- Aile hekimleri, çocuk ve ergen izlemleri için protokollerde belirtilen içeriğin tamamından sorumludur
- Özet tablo aile hekiminin izlemlerini kolaylaştırmak amacıyla hazırlanmıştır
- Poster olarak tüm AHB'lere dağıtılmıştır
- Tablonun çıktısının okula gönderilmesi gerekli değildir

Hiperlipidemi değerlendirmesi

Bebek, Çocuk, Ergen İzlem Protokolleri Yönerge 25:

- Yönergeye göre sadece risk faktörü olan çocukların taranması, yani kan tetkiki yapılması gerekli
- **Risk faktörü olmayan çocuklardan rutin tetkik olarak lipit profili istenmemelidir**
- Eğer risk faktörleri sorgulandıktan sonra hekim tarafından tarama gerekli görülüp yapılırsa, sonraki değerlendirme ve izlemin nasıl olacağı yine bu yönerge dikkate alınarak yapılmalıdır

Ayrıca Aile Hekimleri periyodik muayene ve izlemler sırasında, Birinci Basamak Sağlık alışanları İçin Ergen Sağlığına ve Sorunlarına Yaklaşım Cep Kitabından da faydalanabilirler.

Okul yönetimi, değerlendirme öncesinde, yapılan iş ve işlemlerle ilgili tüm dokümanları içeren dosyayı hazırlamalıdır

OKUL DOSYA İÇERİĞİ

Okul Sağlığı Yönetim Ekibi üye listesi (Ek 2a)

Okul Sağlığı Planı (Ek 2b)

Öğrenci muayene, aşı ve tarama sonuçlarının sayısal verileri

Personel ilkyardım sertifikaları

Okul tarafından, yemekhane, kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı ve gıda depolarının “Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi Genelgesi” eklerinde yer alan «Kontrol ve Denetim Formu» ile en az ayda bir kez denetlendiğine dair belgeler

Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı ve pansiyon vb. çalışanlarının hijyen eğitimi belgeleri

Varsa Beslenme Dostu Okul ve/veya Beyaz Bayrak sertifikaları

Program kapsamında gerçekleştirilen etkinliklere ait belgeler (fotoğraf, kayıt/katılım formları, afiş ve broşür gibi)

Sağlıkla ilgili konularda öğrenci, okul çalışanları ve velilere yönelik olarak yapılan eğitimlere ait dokümanlar ve kayıt/katılım formları

Rehberlik hizmetleri planı, raporları/kayıtları, sayısal verileri

Form-1: Öğrenci Muayene/İzlem Bildirim Formu

- Form 1, öğrencilerin bağlı buldukları aile hekimleri tarafından yaş grubuna uygun periyodik olarak yapılan sağlık değerlendirmelerinin okula bildirilmesi amacıyla kullanılmakta
- Muayene/izlem Bakanlıkça yayımlanan **rehberler** (Bebek Çocuk Ergen İzlem Protokolleri) **doğrultusunda** yapılmalı ve **veriler Aile Hekimliği Bilgi Sistemine girilmeli, Form 1'in bir çıktısı aileye verilerek okula iletilmeli**
- Okula iletilen formlar, okul yönetimi tarafından uygun koşullarda **saklanmalı**

EK - 3: FORM - 1

.....İli
..... AİLE HEKİMLİĞİ BİRİMİ

ÖĞRENCİ MUAYENE/İZLEM BİLDİRİM FORMU

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik Numarası :
Baba Adı :
Doğum Tarihi (Gün/Ay/Yıl) :
Cinsiyeti (Kız/Erkek) :
Telefon :
Adres :
Muayene Tarihi :
Protokol No :

Yukarıda bilgileri bulunan öğrencinin periyodik izlem/ muayenesi yapılmıştır.

SONUÇ:

- İzlem yapıldı
- Muayene yapıldı
- Gerekli tedavi düzenlendi/önerilerde bulunuldu
- İleri tetkik ve tedavi için bir üst basamak sağlık kuruluşunda değerlendirilmesi uygun görüldü
- Dış Hekimine yönlendirildi

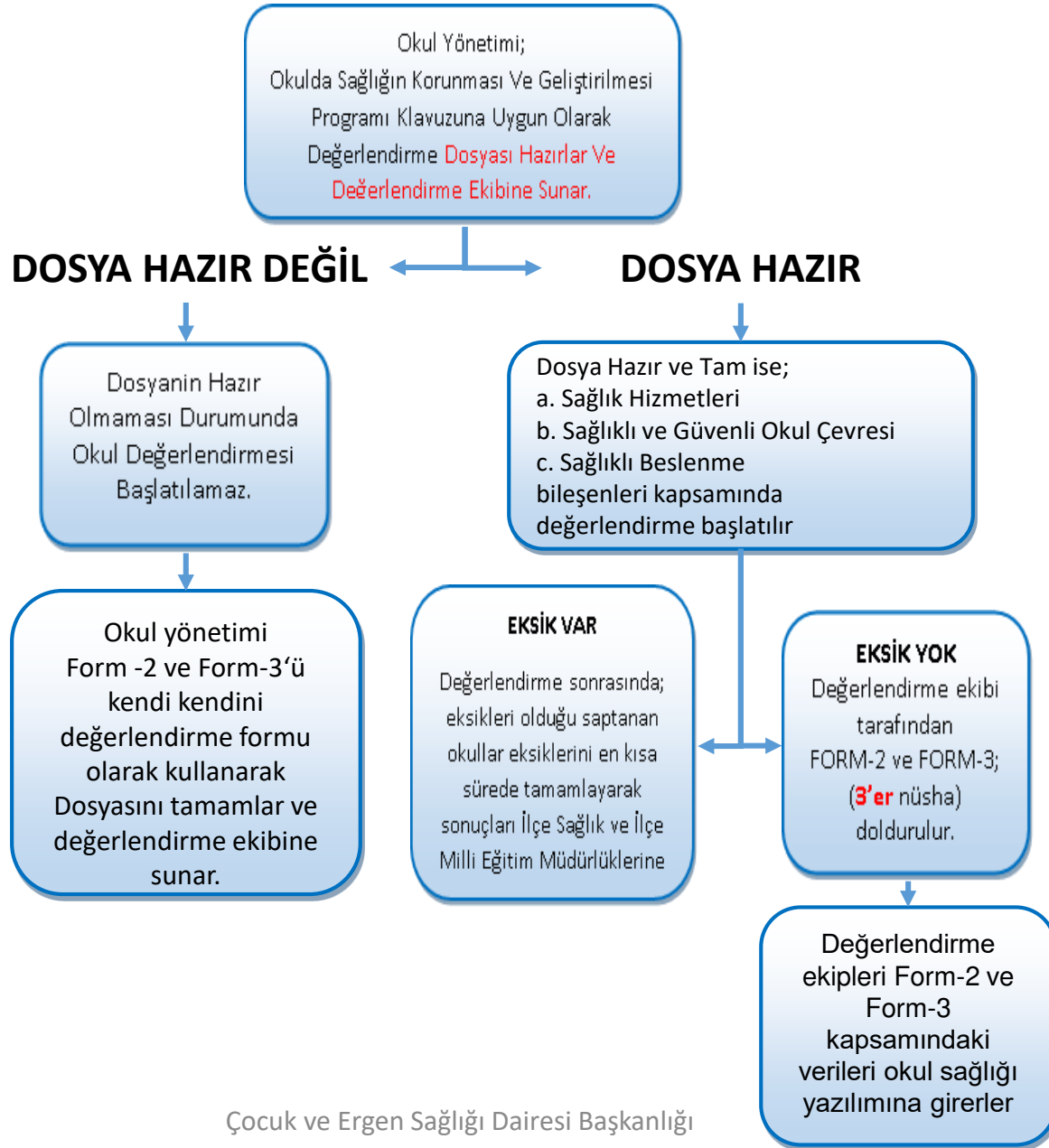
OKUL/ÖĞRETMEN BİLGİLENDİRME NOTU:

.....
.....
.....

Dr. Adı-Soyadı
İmza

“Okul/Öğretmen Bilgilendirme Notu” bölümü; muayene bitiminde gerekli durumlarda (akut, kronik hastalık, bulaşıcı hastalıklar, engellilik gibi) muayeneyi yapan hekim tarafından doldurulur. Okula iletilen formlar, okul yönetimi tarafından uygun koşullarda saklanmalıdır.

Okul değerlendirmeleri sırasında öğrencilerin muayene sayısı ve oranları sayısal veri olarak Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından istenecektir

Değerlendirme

Form-2: Okul Değerlendirme Formu

- Form, değerlendirme ekibi tarafından okul/kurum ziyareti sırasında doldurulacaktır.
- Aynı kamp¼s içinde bulunan farklı kademedeki okul/kurumların her biri için ayrı form doldurulacaktır.
- Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, b¼fe, çay ocağı, at¼lye vb) dikkate alınacaktır.

Form 2

Form 2

EK – 4: FORM - 2. OKUL DEğERLENDİRME FORMU

İl:		İlçe:	
Okul Adı:		Okul Tür¼:	
Pansiyon:	Var ☐ Yok ☐	Okul Kademesi:	
Eğitim-Öğretim Yılı/D¼nemi:		Değerlendirme Tarihi:	
Adres:		Telefon:	

2a. Öğrenci Sayısı

Okulda Öğrenim G¼rmekte Olan Öğrenci Sayıları			
Öğrenci Sayıları	G¼nd¼zl¼	Pansiyonlu	Toplam
Kız Öğrenci			
Erkek Öğrenci			
Toplam Öğrenci			

2b. Okul/Kurum Çalışanı Sayısı

Öğretmen Sayısı	
İdari Personel Sayısı	
Temizlik Personeli/Hizmetli Sayısı	
Kantin/Yemekhane/Mutfak Personeli Sayısı	
Diğer	
Toplam	

*2b. tablosunda Okul/Kurum Çalışanı Sayısı belirtilirken okul ve eklentilerinde (pansiyon, yemekhane, kantin, b¼fe, çay ocağı, at¼lye vb.) çalışanlar dahil edilecektir.

Buradaki sayı ve yüzdeler, okulların değerlendirildiği tarihte okul yönetimleri tarafından beyan edilen rakamları yansıtmaktadır. Bu sebeple gösterge verisi olarak kullanılmamalı, güncel sayı ve yüzdeler için Programların mevcut Web sistemlerindeki* veriler kullanılmalıdır.

***Ulusal İşitme Tarama Programı, Koruyucu Ağız Diş Sağlığı, Bağışıklama**

2c. Periyodik İzlem/Muayenesi Yapılan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi

Periyodik izlem/ muayenesi yapılan öğrenci sayısı (a)	Toplam Öğrenci Sayısı (b)	Periyodik izlem/ muayenesi yapılan öğrenci yüzdesi (a/b×100)

2d. Taramalar

Tarama Programının Adı	Kademe	Taranan Öğrenci Sayısı (a)	Taranması Gereken Öğrenci Sayısı (b)	Taranan Öğrenci Yüzdesi (a/b×100)
Okul Çağı Çocuklarında İşitme Tarama Programı	İlkokul 1. Sınıf			
	Okulöncesi Öğretim			
Ağız-Diş Sağlığı Taramaları	İlkokul			
	Okul Öncesi Öğretim			
Diğer (Belirtiniz)	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			
Diğer (Belirtiniz)	Okul Öncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			

*Lise: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri, Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri dahil tüm liseler

2e. Okul Aşı Uygulamaları

Aşının Adı	Aşı Yapılan Öğrenci Sayısı (a)	Aşı Yapılması Gereken Öğrenci Sayısı (b)	Aşı Yapılan Öğrenci Yüzdesi (a/b×100)
DaBT-IPA (İlkokul, 1. Sınıf)			
KKK (İlkokul, 1. Sınıf)			
Td (Tetanoz, Difteri) (Ortaokul, 8. Sınıf)			
Diğer (Aşı adı/Uygulanan sınıf)			
Diğer (Aşı adı/Uygulanan sınıf)			

2f. Okulda Dağıtılan Materyal

Cinsi	Adedi
Afiş	
Broşür	
Kitap	
Diğer	
Toplam	

Form 3: Program Bileşenleri Değerlendirme Formu

- Okul Değerlendirme Ekibi tarafından, “**Sağlık Hizmetleri, Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi ve Sağlıklı Beslenme**” bileşenleri kapsamında değerlendirme yapılacaktır
- Formlarda yer alan her bir bileşene ait maddelerin tamamının okul/kurumlar tarafından yerine getirilmesi beklenmektedir. Bileşenler kapsamında herhangi bir maddenin eksik olması durumunda okul/kurumun söz konusu bileşenin gerekliliklerini sağlamadığı kabul edilir
- **Bağımsız anaokullarının değerlendirilmesi sırasında, Kılavuzda yer alan bağımsız anaokulları için oluşturulmuş formlar kullanılmalıdır**

Form 3

EK – 5: FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEğERLENDİRME FORMU

İl:	
İlçe:	
Okul Adı:	
Pansiyon:	Var ☐ Yok ☐
Okul Tür¼:	
Okul Kademesi:	
Eğitim-Öğretim Yılı/Dönemi:	
Değerlendirme Tarihi:	
Adres:	
Telefon:	

3a. Sağlık Hizmetleri

No		Evet (E) Hayır (H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlık hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Okul/kurumun, Okul Sağlığı Yönetim Ekibi* vardır.	
3	Okul/kurumun yıllık rehberlik hizmetleri çerçeve planı hazırlanmıştır.	
4	Okul/kurumda ilkyardım dolabı vardır.	
5	Okul/kurum, TSM** ile işbirliği yaparak sağlık hizmetlerini koordine etmektedir.	
6	Okul/kurumdaki tüm öğrencilerin aile hekimleri tarafından yapılan yıllık periyodik muayenelerinin takibi yapılmakta ve bu bilgi TSM ile paylaşılmaktadır.	
7	Tarama, aşılama ve koruyucu ağız diş sağlığı çalışmaları öncesinde bilgi notları ailelere ulaştırılmakta ve uygulama öncesinde TSM personeline bildirilmektedir.	
8	Öğrencilerin okul/kurumda yapılan sağlık muayene ve taramaları sonucunda elde edilen sağlık verileri (boy uzunluğu/vücut ağırlığı ölçümleri, tarama sonuçları, aşılama bilgileri vb.) e-okul sistemine girilmekte, takip edilmekte ve velilerle paylaşılmaktadır.	
9	Okul/kurum çalışanları periyodik muayenenin yapılması için kayıtlı oldukları aile hekimlerine başvurularını yönünde teşvik edilmektedir.	
10	Risk grubundaki öğrencilerin (özel politika gerektiren öğrenciler) velileri ile görüşmeler/bilgilendirme faaliyetleri yapılarak sağlık kuruluşlarına yönlendirilmektedir.	
11	Okul/kurum bünyesinde rehber öğretmen ve rehberlik servisi vardır.	
12	Rehberlik hizmetleri kayıtları uygun şekilde tutulmakta ve saklanmaktadır.	
13	Tütün ve/veya diğer bağımlılık yapıcı madde kullanımı olan veya olduğu düşünülen öğrencilerin rehber öğretmenle görüşmesi sağlanmaktadır.	
14	Öğrencilerin sağlık kayıtları uygun şekilde saklanmaktadır.	
15	Okul/kurumda ve pansiyonlarda sağlıklı yaşam kültürü oluşturmaya ve olumlu sağlık davranışı geliştirmeye yönelik görsel materyaller öğrenciler ve okul çalışanlarının görebileceği yerde asılıdır.	
16	Sağlıkla ilgili öğrenci kulüp faaliyetleri yapılmaktadır.	

* Bir idareci, bir öğretmen, bir öğrenci, bir okul aile birliği üyesinden oluşmalıdır. Okulda bulunduğu takdirde sağlık çalışması ve rehber öğretmen ekibin doğal üyesidir.

**TSM: Toplum Sağlığı Merkezi

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb.) dikkate alınacaktır.

3a. Sağlık Hizmetleri

3. Okul/kurumun yıllık rehberlik hizmetleri çerçeve planı hazırlanmıştır.

Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmış olmalıdır.

4. Okul/kurumda ilkyardım dolabı vardır.

Okul/kurumda, TSE standartlarına uygun ve son kullanım tarihi geçmemiş malzemelerin bulunduğu ilkyardım dolabı olmalıdır.

5. Okul/kurum TSM ile işbirliği yaparak sağlık hizmetlerini koordine etmektedir.

3a. Sağlık Hizmetleri

6. Okul/kurumdaki t¼m ¼ęrencilerin aile hekimleri tarafından yapılan yıllık periyodik muayenelerinin takibi yapılmakta ve bu bilgi İSM ile paylaşılmaktadır.

T¼m ¼ęrencilerin, aile hekimleri tarafından yapılan periyodik muayeneleri sonrasında okula g¼nderilen formlar **(Form-1)** d¼zenli olarak okul y¼netimi tarafından kayıt altına alınmalı elde edilen sayısal bilgiler okul değerlendirmeleri sırasında ve gerekli durumlarda Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi ile paylaşılmalıdır.

3a. Sağlık Hizmetleri

7. Tarama, aşılama ve koruyucu ağız diş sağlığı çalışmaları ¼ncesinde, bilgi notları ailelere ulaştırılmakta ve uygulama ¼ncesinde İSM personeline bildirilmektedir.

Okul/kurumda tarama, koruyucu ağız diş sağlığı çalışmaları yapılmadan ¼nce, yapılacak çalışma ile ilgili aile bilgilendirme formları, broř¼rleri ve onam formları ailelere ulaştırılmalıdır. Ailelerden geri toplanan formlar uygulamaya başlanmadan ¼nce İSM' den gelen sağlık personeline bildirilmelidir. Okul/kurumda uygulanacak aşılardan ¼nce ailelere “Veli bilgi notu” g¼nderilerek, aileden aşıya mani bir durumun olması, aşının daha ¼nce uygulanması gibi durumlar ile velinin çocuğuna aşı uygulamasını istememesi durumunun yazılı beyanı istenir.

3a. Sağlık Hizmetleri

8. Öğrencilerin okul/kurumda yapılan sağlık muayene ve taramaları sonucunda elde edilen sağlık verileri (boy uzunluğu/v¼cut ağırlığı ölç¼mleri, tarama sonuçları, aşılama bilgileri vb.) e-okul sistemine girilmekte, takip edilmekte ve velilerle paylaşılmaktadır.

Herhangi bir sebeple öğrenciye aşı, tarama vb uygulanamaması durumunda velilerin bilgilendirilmesi ve aile hekimliği birimine başvurarak aşı uygulanmasının sağlanması aşılanmamış çocuk kalmaması açısından önem taşımaktadır.

9. Okul/kurum çalışanları, periyodik muayenenin yapılması için kayıtlı oldukları aile hekimlerine başvurmaları yönünde teşvik edilmektedir.

3a. Sağlık Hizmetleri

10. Risk grubundaki ¼ęrencilerin (¼zel politika gerektiren ¼ęrenciler) velileri ile g¼r¼şmeler/bilgilendirme faaliyetleri yapılarak sağlık kuruluşlarına y¼nlendirilmektedir.

G¼rme-işitme sorunu, kronik hastalıklar, engellilik ve psiko-sosyal problemler gibi ¼ęrenme g¼çl¼ę¼, okul başarısızlığı ve uyum sorunları yaratabilecek durumu olan ¼ęrencilerin velileri ile g¼r¼şmeler yapılmalı ve okul ortamında gerekli ¼nlemler alınmalıdır. Bu ¼ocukların takibi sağlık kurum ve kuruluşları ile işbirliği içerisinde yapılmalıdır.

3a. Sağlık Hizmetleri

11. Okul b¼nyesinde rehber ¼ęretmen ve rehberlik servisi vardır.

12. Rehberlik hizmetleri kayıtları uygun şekilde tutulmakta ve saklanmaktadır.

Rehberlik hizmetleri kapsamında yapılan iş ve işlemler düzenli olarak kayıt altına alınmalı ve kişisel bilgilerin gizliliği göz önünde bulundurulmalıdır.

14. ¼ęrencilerin sağlık kayıtları uygun şekilde saklanmaktadır.

Okul/kurumda, ¼ęrencilerin sağlık kayıtlarının tutulduğu, kişisel bilgilerin gizliliğini garanti altına alan uygun bir olanak (¼ęrenci sağlık dosyası, e-okul gibi) sağlanmalıdır.

3a. Sağlık Hizmetleri

15. Okul/kurumda ve pansiyonlarda sağlıklı yaşam k¼lt¼r¼ oluşturmaya ve olumlu sağlık davranışı geliştirmeye y¼nelik g¼rsel materyaller ¼ęrenci ve okul çalışanlarının g¼rebileceęi yerde asılıdır.

Sağlıklı beslenme, spor etkinlikleri, periyodik muayene, kişisel hijyen, el yıkama, ağız-diş sağlığı gibi konularda doğru mesajlar içeren poster, afiş gibi materyaller okul içinde uygun yerlere asılmalıdır.

16. Sağlıkla ilgili ¼ęrenci kul¼p faaliyetleri yapılmaktadır.

Bu kul¼pler sağlıkla ilgili etkinlikler (belirli g¼n ve haftaların kutlanması, bilgi yarışması, piknik, gezi, y¼r¼y¼ř, konser, kermes, tiyatro oyunu gibi) d¼zenlemeleri konusunda okul y¼netimi ve çalışanları tarafından desteklenmelidirler.

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi

No		Evet (E) Hayır (H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlıklı ve güvenli okul çevresi hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Bahçenin etrafı çevrilidir.	
3	Okul/kurum içinde ve dışında çöp kovaları ve çöplerin toplandığı sistem vardır.	
4	Okul/kurumun içi-dışı ve bahçesi düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.	
5	Okul/kurumda şebeke suyu kullanılmaktadır.	
6	Kuyu/şebeke su numuneleri İTASHY’te belirtilen mikrobiyolojik şartları taşımaktadır.	
7	Tuvaletler düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.	
8	Tuvalet ortak alanında sıvı/köpük sabun, çöp kovası ve kova içinde çöp poşeti vardır.	
9	Okul/kurumun ısıtma ve havalandırması mevsime uygun olarak yapılmaktadır.	
10	Öğrencilerin tuvalet dışında su içebileceği olanak sağlanmıştır.	
11	Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı ve pansiyon çalışanlarının hijyen eğitimi belgesi vardır (hijyen ile ilgili çıkarılan yönetmeliklere göre).	
12	Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı, pansiyon gibi yerlerde gıdalar uygun koşullarda saklanmaktadır.	
13	Temizlik işiyle görevli personel vardır.	
14	Temizlik için uygun araç-gereç ve malzeme vardır ve bu malzemeler öğrencilerin ulaşamayacağı yerde muhafaza edilmektedir.	
15	Yeterli sayıda temel ilkyardım sertifikası almış personel vardır.	
16	Acil durumlarda ulaşılması gereken telefon numaraları öğrenci ve okul çalışanlarının görebilecekleri yerlerde asılıdır.	
17	Acil toplanma alanı belirlenmiştir ve tüm okul çalışanları ve öğrenciler tarafından bilinmektedir.	
18	Okul/kurum yönetimi, okul giriş, çıkışlarında ve okul çevresinde öğrenci güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisindedir (Güvenli çevre, trafik, servis güvenliği, bariyer, güvenlik kamera sistemi gibi).	
19	Okul çalışanları, öğrencilerin görebileceği, etkilenebileceği okul çevresi alanlarında (okul bahçesinin dışı dahil) tütün ürünleri kullanmamaktadır.	

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb.) dikkate alınacaktır.

3b. Sağlıklı ve G¼venli Okul evresi

1. Okul Sağlığı Planında sağlıklı ve g¼venli okul çevresi hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.

2. Bahçenin etrafı çevrilidir.

Okul bahçesinin etrafı duvar ve demir parmaklık gibi farklı malzeme kullanılarak çevrilmiş olmalıdır.

3. Okul/kurum içinde ve dışında çöp kovaları ve çöplerin toplandığı sistem vardır.

T¼m sınıflarda, her katta ve bahçede en az birer tane çöp kovası bulunmalıdır. Çöpler g¼nl¼k toplanmalıdır. Bahçede öplerin toplandığı sistem olmalı ve bu sistem öğrencilerin oyun alanlarından uzakta olmalıdır.

3b. Sağlıklı ve G¼venli Okul evresi

4. Okul/kurumun içi-dışı ve bahçesi d¼zenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.

Sınıflar, koridorlar, bahçe, k¼t¼phane, laboratuvarlar, at¼lyeler, yemekhane, kantin, yatakhane ve spor salonu gibi ortak kullanım alanları d¼zenli olarak temizlenmeli, havalandırılmalı ve temizlik izleme izelgesi tutulmalıdır.

Değerlendirme sırasında, Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından temizlik izleme izelgesi de kontrol edilmelidir.

3b. Sağlıklı ve G¼venli Okul evresi

5. Okul/kurumda Şebeke suyu kullanılmaktadır.

Okulun su deposuna giriyor veya su kuyusundan sağlanıyorsa y¼r¼rl¼kte olan İnsani T¼ketim Amaçlı Sular Hakkında Y¼netmelik (İTASHY)' e g¼re numune alınması zorunludur.

6. Kuyu/Şebeke suyu numuneleri İTASHY' de belirtilen mikrobiyolojik Şartları taşımaktadır.

Kuyu/Şebeke suyu numuneleri alınmalı ve İTASHY' nin Ek-1'inde yer alan 3 mikrobiyolojik parametreye uygunluğu değerlendirilmelidir. (evre Sağlığı Ekibi tarafından yapılacak.)

İNSANİ TÜKETİM AMAÇLI SULAR HAKKINDA Y¼NETMELİK

Resmi Gazete: 17 Őubat 2005 - 25730

Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi / İTASHY- EK-1

Ek -1

Parametreler ve Parametrik Değerler

a) Mikrobiyolojik parametreler

İçme-Kullanma Suları için:

Parametre	Parametrik değer sayısı/100 ml
Escherichia Coli (E. Coli)	0/100 ml
Enterokok	0/100 ml
Koliform bakteri	0/100 ml

İçme Suları için (İmlahanedede):

Parametre	Parametrik değer sayısı/ ml
Escherichia Coli (E. Coli)	0/250 ml
Enterokok	0/250 ml
Koliform bakteri	0/250 ml
P. aeruginosa	0/250 ml
Fekal koliform bakteri	0/250ml
Salmonella	0/100ml
Clostridium Perfringens	0/50ml
Patojen Staphylococlar	0/100ml
22 °C'de koloni sayısı	100/ml
37 °C'de koloni sayısı	20/ml
Parazitler	0/100ml
Diğer mikroskopik canlılar	0/100ml

Kaynak Suları için:

Parametre	Parametrik değer sayısı/ ml
Escherichia Coli (E. Coli)	0/250 ml
Enterokok	0/250 ml
Koliform bakteri	0/250 ml
P. aeruginosa	0/250 ml
Fekal koliform bakteri	0/250ml
Patojen Mikroorganizmalar	0/100ml
Anaerob sporlu sülfat redükte eden bakteriler	0/50ml
Patojen Staphylococlar	0/100ml
Kaynaktan alınan numunede maksimum :	20/ml
22 °C'de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında koloni sayısı	5/ml
37 °C'de 24 saatte agar-agar karışımında koloni sayısı	
Ambalajlanmış sularda ambalajlandıktan sonra maksimum: (Numune, Ambalajlanmayı takiben 12 saat içerisinde alınmak ve bu süre içerisinde 4 [±] 1°C °C 'de saklanmış olmak kaydıyla) :	100/ml
22 °C'de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında koloni sayısı	20/ml
37 °C'de 24 saatte agar-agar karışımında koloni sayısı	
Parazitler	0/100ml
Diğer Mikroskopik Canlılar	0/100ml

3b. Sağlıklı ve G¼venli Okul evresi

7. Tuvaletler d¼zenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.

Okulda bulunan t¼m tuvaletler g¼nde en az iki kere temizlenmeli ve tuvalet temizlik izleme izelgesi tutulmalıdır. Değerlendirme sırasında, Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından tuvalet temizlik izleme izelgesi kontrol edilmelidir.

8. Tuvalet ortak alanında sıvı/k¼p¼k sabun, ¼p kovası ve kova içinde ¼p poğeti vardır.

9. Okul/kurumun ısıtma ve havalandırması mevsime uygun olarak yapılmaktadır.

10. Öğrencilerin tuvalet dığında su içebileceği olanak sağlanmışır.

Tuvalet dığında, koridorlarda ya da bahçede öğrencilerin su iebilecekleri çeşitli olanaklar (eğme gibi) sağlanmalıdır.

3b. Sağlıklı ve G¼venli Okul evresi

11. Kantin, yemekhane, kafeterya, b¼fe, çay ocağı ve pansiyon çalışanlarının hijyen eğitimi belgesi vardır (hijyen ile ilgili çıkarılan y¼netmeliklere g¼re).

Çalışanların Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan “Gıda ve Su Sekt¼r¼nde çalışanlar için Hijyen Eğitimi Programı” ve “Okul Kantinlerine Dair ¼zel Hijyen Y¼netmelięi” kapsamında verilen eğitimlere katılmış olması ve başarılı olduğunu belgelendirmesi gereklidir.

12. Kantin, yemekhane, kafeterya, b¼fe, çay ocağı, pansiyon gibi yerlerde gıdalar uygun koşullarda saklanmaktadır.

Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda işletmelerinin Hijyen Y¼n¼nden Denetlenmesi Genelgesine g¼re uygun işlemlerin yapıldığı kontrol edilmelidir.

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi / 12.ci madde

Ek.1 Okul/Kurumlardaki Yemekhane, Kantin, Kafeterya, Büfe, Çay Ocağı Gibi Gıda İşletmeleri Denetim Formu												
İl:		İlçe:		Tarih:...../...../20.....		Başlangıç Saati:		Bitiş Saati:				
Denetim Türü:		Periyodik Denetim ☐			Uyumsuzluğun Tespitinden Sonraki Denetim ☐							
A.	Okul/Kurumun; Pansiyon Var ☐ Yok ☐											
	Adı:											
	Kodu:											
	Adresi:											
	Telefon Numarası:				E-posta Adresi:							
	1. Okul Öncesi ☐		2. İlkokul ☐		3. Ortaokul ☐		4. Lise ☐		5. Mesleki Eğitim Merkezi ☐			
	Öğrenci Sayısı:		İdareci ve Öğretmen Sayısı:		Okul Çalışanı Sayısı:		Gıda İşletmelerinde Toplam Çalışan Sayısı:					
	Okulda Bulunan Gıda İşletmeleri: (*Pansiyon yemekhanesi dahil) Toplam Çalışan Sayısı		☐ 1. Yemekhane* Çalışan Sayısı:		☐ 2. Kantin Çalışan Sayısı:		☐ 3. Kafeterya Çalışan Sayısı:		☐ 4. Büfe Çalışan Sayısı:		☐ 5. Çay Ocağı Çalışan Sayısı:	
			Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
	A.1.	Kontrol ve Denetim Formu var mı? (Genelge EK.3) EK.3 Formu, EK.1 ve EK.2 Formları dikkate alınarak doldurulacaktır. Form sayısını belirtiniz. Eksik form sayısını belirtiniz.										
A.2.	Kontrol ve Denetim Formlarından (Genelge EK.3) “ uygun değil ” kısmı işaretli olan form var mı? Form sayısını belirtiniz. Son forma göre eksiklikleri belirtiniz.											
A.3.	Kontrol ve Denetim Formu (Genelge EK.3) kriterlerine uygun olmayan husus/hususlar varsa il/ilçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne bir hafta içerisinde bildirildi mi?											

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi / 12.ci madde

A.4.	Denetimde (Genelge EK.2) “Okul Sağlığı Bilim Kurulu Karar Tutanağı” kriterleri dikkate alınıyor mu? Son forma göre eksiklikleri belirtiniz.	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır
A.5.	Denetimde (Genelge EK.1) “Kantin, Yemekhane, Kafeterya, Büfe, Çay Ocağı vb. Yerlerin Taşınması Gereken Gıda Güvenliği ve Hijyen Şartları” kriterleri dikkate alınıyor mu? Son forma göre eksiklikleri belirtiniz.	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır
A.6.	Okul denetim komisyonu tarafından kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı işletmecisine Genelgeye göre satılan gıdalar ve hijyen vb. konularında yazılı uyarılar yapıldı mı? (Varsa uyarı belgesini inceleyiniz.)	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır	Evete	Hayır
A.7.	Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı işletmecisine yapılan uyarılar bir sonraki denetimde yerine getirildi mi?										

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi / 12.ci madde

A.8.	Öğrenciler seyyar satıcılardan yiyecek satın almamaları konusunda uyarıldı mı? Evet, ise izlenen yöntemi belirtiniz.	Evet ☐ Hayır ☐ Öğrencilerin Seyyar Satıcılardan Yiyecek Satın Almamaları Konusunda İzlenen Yöntem:
	Okul önlerinde yiyecek satılmasını engelleyici tedbirler aldınız mı? Evet, ise alınan tedbiri belirtiniz.	Evet ☐ Hayır ☐ Okul Önlerinde Yiyecek Satılmasını Engellemeye Yönelik Alınan Tedbirler:

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi

13. Temizlik işiyle görevli personel vardır.

14. Temizlik için uygun araç-gereç ve malzeme vardır ve bu malzemeler öğrencilerin ulaşamayacağı yerde muhafaza edilmektedir.

15. Yeterli sayıda temel ilkyardım sertifikası almış personel vardır.

İlk yardım Yönetmeliği gereği her **20 personel için ilkyardım eğitimi almış 1 personel** olacak biçimde toplam personel sayısına göre hesaplama yapılacaktır.

16. Acil durumlarda ulaşılması gereken telefon numaraları öğrenci ve okul çalışanlarının görebilecekleri yerlerde asılıdır.

3b. Sağlıklı ve G¼venli Okul evresi

17. Acil toplanma alanı belirlenmiştir ve t¼m okul çalışanları ve ¼ęrenciler tarafından bilinmektedir.

Acil Durumlar Hakkında Y¼netmelik ve Afet Acil Durum mevzuatlarına g¼re; okul/kurum dışında acil toplanma alanı belirlenmelidir, ilgili kurum ve kuruluşlardan uzmanların katılımıyla tehlikeli durumlar için alınabilecek ¼nlemler konusunda eğitim, seminer, farkındalık çalışmaları ve uygulamalar yapılabilir.

3b. Sağlıklı ve G¼venli Okul evresi

18. Okul/kurum y¼netimi, okul giriş, çıkışlarında ve okul çevresinde ¼ğrenci g¼venlięinin sağlanmasına y¼nelik çalışmaların yapılması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisindedir (g¼venli evre, trafik, servis g¼venlięi, bariyer, g¼venlik kamera sistemi gibi).
19. Okul/kurum çalışanları, ¼ğrencilerin g¼rebileęi, etkilenebileği okul çevresi alanlarında (okul bahçesinin dışı dâhil) t¼t¼n ¼r¼nleri kullanmamaktadır.

3c. Sağlıklı Beslenme

3c. Sağlıklı Beslenme

No		Evet (E) Hayır(H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlıklı beslenme hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Okul/kurum çalışanları sağlıklı yaşam tarzını ve sağlıklı beslenmeyi teşvik edecek şekilde model olmaktadır.	
3	Öğrencilerin kahvaltı yapmaları teşvik edilmektedir.	
4	Öğrencilerin ara öğün almaları teşvik edilmekte ve uygun süre ayrılmaktadır.	
	Okul/kurumun yemekhane/taşınabilir yemek hizmeti: Yok ☐ (10. maddeye geçin) Var ☐ (5, 6, 7, 8 ve 9. maddeler değerlendirilmelidir.)	
5	Yemek yiyebilmek için uygun süre (en az 40 dakika) ayrılmaktadır.	
6	Yemek listeleri Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın yayımladığı menü modelleri örnek alınarak hazırlanmaktadır.	
7	Okul/kurum ve pansiyonlardaki yemekhane hizmetleri, okul yönetimi tarafından yürürlükteki mevzuat kapsamında ayda en az bir kere denetlenmekte ve gerekli durumlarda İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden destek alınmaktadır.	
8	Okul/kurumdaki yemekhane ortamları, yiyecek-içecekler, yiyecek-içecek hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygun olmalıdır.	
9	Okul/kurum ve pansiyonlu okullarda gıda depoları (soğuk hava deposu, kuru gıda, yaş sebze meyve deposu vb) ilgili mevzuata uygun olarak ayda en az bir kere denetlenmektedir.	
	Okul/kurumun kantini/kooperatifi: Yok ☐ Var ☐ (10, 11,12, 13. maddeler değerlendirilmelidir)	
10	Okul/kurum kantin/kooperatifinde; süt ve süt ürünleri (süt, ayran, yoğurt) ve/veya meyve/sebze (tane ile meyve/sebze veya taze sıkılmış meyve/sebze suyu) gibi ürünlerin satışı yapılmaktadır.	
11	Yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olabilecek gıda maddelerinin tüketimini özendirici reklam, promosyon, tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür bulunmamaktadır ve bu ürünlerin satışı yapılmamaktadır.	
12	Okul/kurumdaki kantin/kooperatif ortamları, yiyecek-içecekler ve kantin/kooperatif hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygundur.	
13	Okul kantini; ilgili genelgede belirtilen esaslara uygun olarak, ayda en az bir kez aynı genelge ekinde bulunan "Okul Kantini Denetim Formu" kullanılarak denetlenmektedir.	

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb) dikkate alınacaktır.

Sağlıklı Beslenme

6. Yemek listeleri Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın yayımladığı men¼ modelleri örnek alınarak hazırlanmaktadır.

Bu konuda, MEB'in "Pansiyonlu Okullar için Beslenme Hizmetleri Rehberi" ve SB'nin "Okul Öncesi ve Okul Çağı Çocuklara Yönelik Beslenme Önerileri ve Menü Programları" kitabından yararlanılabilir. Özellikle pansiyonlu okullar başta olmak üzere okul idareleri yemek listelerinin planlanmasında TSM ve İSM'lerde görevli diyetisyenlerden destek talep edebilirler. İlgili dokümanlara aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

- <http://okulsagligi.meb.gov.tr/www/pansiyonlu-okullar-icin-beslenme-hizmetleri-rehberi/icerik/25>
- http://beslenme.gov.tr/content/files/basin_materyal/okul_onesi_ve_okul_cagi_cocuklara_yonelik_beslenme_onerileri_ve_menu_programlar_.pdf

Sağlıklı Beslenme

Sayı : 90757378-10.06-E.2852893
Konu : Okul Kantinlerinde Satılacak
Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki
Gıda İşletmelerinin Hijyen Y¼nt¼nden
Denetlenmesi

10.03.2016

7. Okul/kurum ve pansiyonlardaki yemekhane hizmetleri, okul y¼netimi tarafından y¼r¼rl¼kteki mevzuat kapsamında ayda en az bir kere denetlenmekte ve gerekli durumlarda il/ilęe Gıda Tarım ve Hayvancılık M¼d¼rl¼ę¼'nden destek alınmaktadır.

Okul y¼netimi tarafından yemekhane hizmetlerinin denetimi MEB'in Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda işletmelerinin Hijyen Y¼n¼nden Denetlenmesi hakkında Genelge'nin Ek-3'¼nde yer alan Kontrol ve Denetim Formu kullanılarak yapılmalıdır.

3c. Sağlıklı Beslenme

8. Okul/kurumdaki yemekhane ortamları, yiyecek-içecekler, yiyecek-içecek hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygun olmalıdır.

Okulda servis edilen yiyecekler T¼rkiye'ye zg¼ Beslenme Rehberi'ne uygun olmalı; **y¼ksek yağ/şeker ve yoğun enerji içeren, vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içecekler sunulmamalıdır.**

9. Okul/kurum ve pansiyonlu okullarda gıda depoları (soğuk hava deposu, kuru gıda, yaş sebze meyve deposu vb) ilgili mevzuata uygun olarak ayda en az bir kere denetlenmektedir.

10. Okul/kurum kantin/kooperatifinde; s¼t ve s¼t ¼r¼nleri (s¼t, ayran, yoğurt) ve/veya meyve/sebze (tane ile meyve/sebze veya taze sıkılmış meyve/sebze suyu) gibi ¼r¼nlerin satışı yapılmaktadır.

Y¼r¼rl¼kteki Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda işletmelerinin Hijyen Y¼n¼nden Denetlenmesi hakkında Genelge Ek-2'de yer alan liste dikkate alınmalıdır.

3c. Sağlıklı Beslenme

11. Yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olabilecek gıda maddelerinin t¼ketimini ¼zendirici reklam, promosyon, tanıtım amaçlı afiş, poster, broř¼r bulunmamaktadır ve bu ¼r¼nlerin satışı yapılmamaktadır
12. Okul/kurumdaki kantin/kooperatif ortamları, yiyecek-içecekler ve kantin/kooperatif hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygundur
13. Okul kantini; ilgili genelgede belirtilen esaslara uygun olarak, ayda en az bir kez denetlenmektedir.

Sonuç ve Raporlama

1. Program kapsamında Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından gerçekleştirilen okul ziyareti ve değerlendirme sırasında; **Form-2** ve **Form-3**;

3'er n¼sha olarak d¼zenlenecektir.

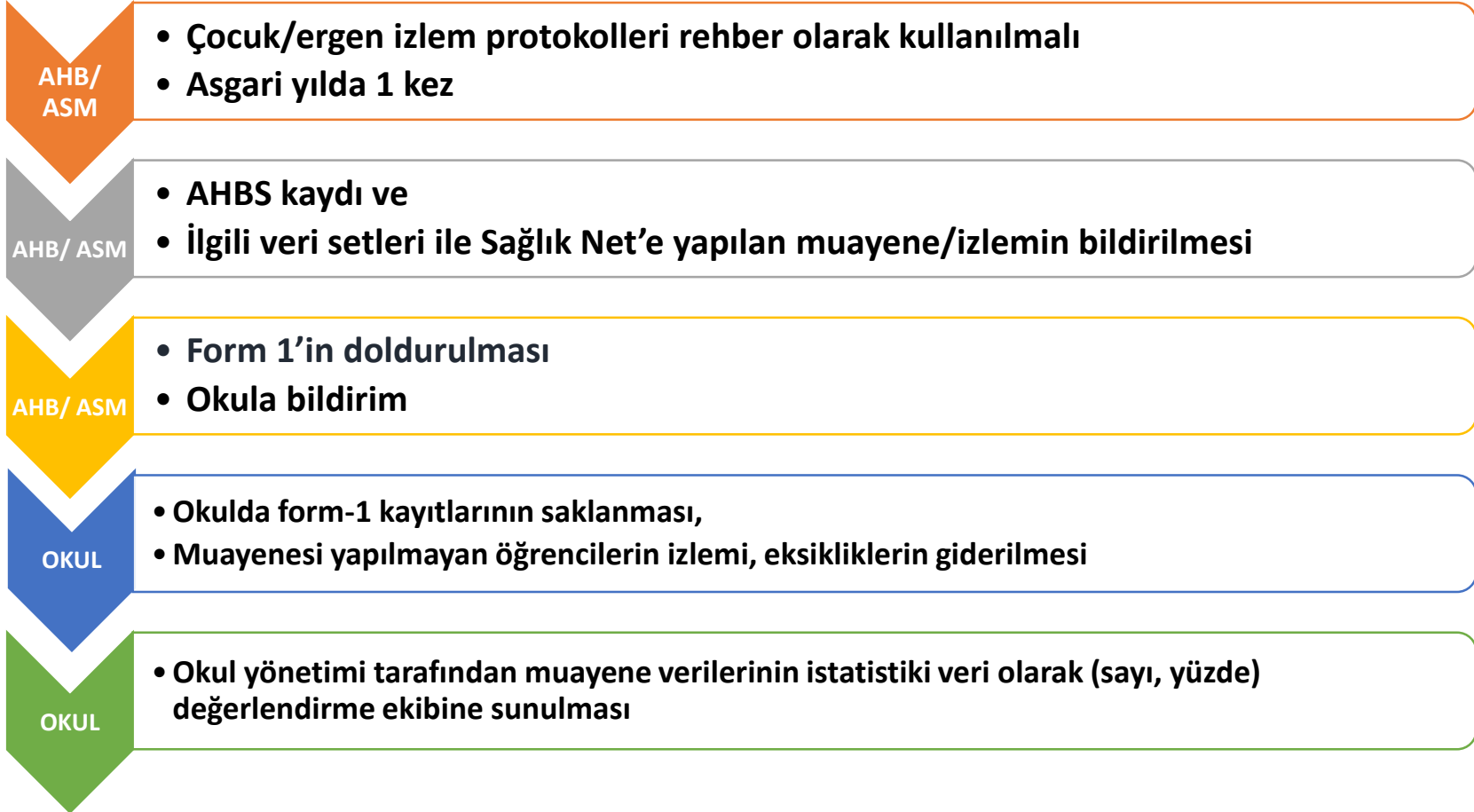
- 1 n¼sha İlçe Sağlık M¼d¼rl¼ę¼nde,
- 1 n¼sha İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼'nde,
- 1 n¼sha da okulda kalacaktır

2. Okul Değerlendirme Ekibi tarafından yapılan değerlendirme sonrasında eksiklikleri olduğu saptanan okullar, eksiklerini en kısa s¼rede tamamlayarak sonuçları İlçe Sağlık M¼d¼rl¼ę¼ ve İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼'ne raporlamalıdır. Gereklili gör¼len durumlarda eğitim-ğretim yılı içerisinde okul yeniden değerlendirilebilir.

Program İl Değerlendirme Sonuçları

- Programın ilk yıllarında ilde yapılan t¼m ęalıřmalar Halk Sağlığı M¼d¼rl¼ę¼, Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Programlar ve Kanser şubesi **(varsa ocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı Hizmetleri şubesi)** tarafından yılda bir kez Form-4 kullanılarak tarafımıza raporlanmaktaydı.
- 2018- 2019 eğitim- öğretim yılından itibaren Okul Sağlığı Yazılımı oluşturulmuştur. İllerde/ilęelerde Programdan sorumlu personeller kendilerine tanımlanan kullanıcı yetkisi sayesinde sisteme giriş yapmalı ve Okul değerlendirmeleri sırasında doldurmuş oldukları formları yazılıma girmelidirler.
- Kullanıcılar sisteme <https://hsys.saglik.gov.tr/Account/Login> adresinden giriş yapabilirler.
- İSM'lerde programdan sorumlu personeller illerinin koordinasyon, planlama ve izleminden sorumludurlar.

Öğrenci Okula Kayıt ve Periyodik Muayenelerinde İş Akışı

Okul İzleme Değerlendirme Çalışmalarında İş Akışları

DEĞERLENDİRME ÖNCESİ HAZIRLIK

- İlçe Sağlık Müdürlüğü/ TSM/ SHM' de değerlendirme öncesi planlama
- İlçe Sağlık Müdürlüğü/ TSM/ SHM ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nün etkileşimi
- Okulların bilgilendirilmesi
- Okulun hazırlık çalışmaları

DEĞERLENDİRME

- İlçe Sağlık Müdürlüğü (TSM)/ SHM ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden en az ikişer yetkili
- Okuldan en az bir yetkili katılmalı
- Form2 ve Form3 kullanılmalı
- Nüshaların biri okulda, biri Milli Eğitim Müdürlüğü'nde biri TSM'de kalır

DEĞERLENDİRME SONRASI

- Sonuçlar İlçe Sağlık Müdürlüğü (TSM) veri tabanına kayıt edilir
- Okul gerekli düzenlemeleri yapar, gerekli önlemleri alır

SONUÇ VE RAPORLAMA

- İlçe Sağlık Müdürlüğü/ TSM/SHM tarafından çalışmaların Okul Sağlığı Yazılımına girilmesi

TEŐEKK¼RLER

<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/cocukergen-anasayfa>